

መቐለ ወይስ መቀሌ ይላይሽ ?

ጌጋ ብጌጋ እንተተካሪሙ መሰረታዊ ሐቅነቱ አሕሊፉ እንካብ ምሃብ ዓዲ አይውዕልን። ንጊዚኡ እናረኣኻ ሸለል ኢልካ እትሓልፎም ነገራት ከም ዘለዉ ርዱእ ሽይኑ እቱ ኣብ ዝለዓለ ሓላፍነት ዝተቐመጠ ኣካል ከም ቅቡል ገይሩ ከወስዶም እንተሎ ግን ህዝቢ ኣይፋልካን ናይ ምባል ሓላፍነት ከምዘለዎ ክርስዕ ዮብሉን።

ሓደ ሱም ከወፅእ እንተሎ ታሪኻዊ መበቆልን ትርጉምን ከምዘለዎ ግሁድ እዩ። ንቱ ጥንታዊ ሹመይ ዝሸርሸር ካልእ ስም ከሞሃበኒ እንተሎ ኣይፋልካን ሹመይ እዙይ ኢላ ናይ ምርዳእ ሓላፍነት ኣለኒ ። እንተዘይኮነ ግና ብመንነቱን ብታሪኹን ዝሞገ ሰብ ተባሂላ ክፍረጅ እዩ። ስም ከም ሎሚ ዘይኮነ ንኻልእ ሰብ ክጥዕም ኢልካ እትሰይም ንናይ ባዕልኻ ታሪኽን ትምህርትን ዝገልፅ እዩ ነይሩ ። ሓደ ዘይበሉዎ መምህር ም እትብል ፊደል እንተዘይውሰኸላ ነይሩ እቱ ሎሚ ዝፅውዕሉ ዘለኹ ስም እቱ ክውሉድ እንተለኹ ኣብ ነይታናይ ዝሃቡኒ ስምን ትርጉምን ምስ ሃለዎ ነይሩ ። ናይ ግእዝ ሊቃውንቲ ስም ይመርሀ ለግብር ይብሉ። እማን ስም ናይ መንነት መግለጺ እዩ። ቅድሚ ኣርበዓ ዓመት ኣብ ኣፄ ዮሃንስ መምህር ዝነበረ ኣይተ ኣራም ማሩ ኣብ ኣዲስ ኣበባ ኩዕሶ ሜዳ ትግሬ ዝብል ታቤላ ሒዝካ ዙር ምስ ተብሃለ ዓደይ ትግሬይ እምበር ትግሬ ኣይኮነን ኢሉ ቢኢደ ወነኑ ንቱ ታቤላ ከምዝቐየሮን ንዙይ እውን ከቢድ መቐፃዕቲ ከምዝኸፍል እናፈለጠ እዩ ። ከፊሉ እውን። እዙይ እዩ ከዓ ንመንነትካን ታሪኽካን ምጥባቕ ማለት። ኣብ እዋን ቃልሲ መንነትና ተጋሂሱ ዝብል ኣዘራርባ ብበዝሒ ይሰማዕ ነይሩ ። እቱ ኣብ እዋን ቃልሲ ተጋሂሱ እንብሎ ዝነበርና ኣብ እዋን ዓወት ክነመሓይሾ ከዓ ናይ ግድን እዩ እንተዘይኮነ ግና ትምህርትና ፈኸራ ጥራይ ኮይኑ ተሪፉ ኣሎ ማለት እዩ ። ዕስራ ዓመት ቀሊል ከምዘይኮነ ግን ኣብ ግምት ክነእትዎ ኣለና። ቋንቋናን ታሪኽናን ብግቡኡ ዶ ይምዕብል ኣሎ ኢልካ ምሕታት ናይ ሓደ ግዱስ ዜጋ መሰል መሲኡ ይስመዓኒ።

ናይ እዙ ፅሑፍ መንበብቲ ናበይ ኢኻ ወሰን ወሰን እትብል ዘለኻ ከምዝብሉ ይርደኣኒ እዩ። እማን እዩ እዙ ፅሑፍ ዝጀመርኩዎ ብዘይ ምኽንያት ኣይኮነን። ቅድሚ ኸልተ መዓልቲ ዝረኣኹዎን ዝሰማዕኹዎን ስለ ዘግረመለይ እዩ። ምናልባት ንኻልኣት ሰባት ከይገርሞም ይኸእል ይኸውን ከምዙ ኸማይ ኣሜን ኢልካ ምቕባል ዘሸግሮም ከይኾኑ ይኸእሉ እዮም። ኣነ ግን ኣብ ሞንጎ መቐለን መቀሌን ናይ ኣነባብባ ጥራይ ዝይኮነስ ናይ ትርጉም እውን ኣፈላላይ ስለ ዘለዎ መቀሌ ዝብል ስም ንታ ታሪኻዊትን ዋና ከተማ ትግሬይን ዝኾነት ከተማና ዝምጥን ስለ ዘይኮነ ብምንም ዓይነት ተቐባልነት ክህልዎ ዮብሉን ዝብል እምነት ስለ ዘለኒ እታ ለመቐኝ መቀሌ ተባሂላ ዝተሰየምት መርኩብ እንድሕር ብሓቂ ናይታ ታሪኻዊት ከተማ መቐለ ሸም ክትሕንገጥ ኮይና ከምቱ ቅድሚ ህዚ ሓቦኛ ኣራም ማሩ ዝገበር እቱ መቀሌ ዝብል ሸም ተደምሲሱ መቐለ ብዝብል ክልወጥ ኣለዎ። ትኸከለኛን ትርጉም ዘለዎን ስም ስለ ዝኾነ። ካልኣት ናብ ጥንታዊ ኣስማተን እናተቐየራ እናረኣና ናትና መሰረታዊ ትርጉሙን ሱሙን ዘይሕዘሉ ምኽንያ ኣይከህሉን እዙይ ከዓ እንካብ ፀቢብ ኣተሓሳስባን ኣረኣእዮን ዝብገስ ዘይኮነስ ታሪካዊ መሰረት ዘለዎ ሓቂ ስለ ዝኾነ እዩ። ንምኳኑ ስለምንታይ ኢና ብስምናን ብታሪኽናን እንዋን?

ኣብርሃም ለኣክማርያም።